

Kazys Burokas

Knygnešys **Kazys Burokas** gimė 1866 m. Drulėnų kaime. Mažas būdamas neteko motinos ir augo pas tetą Pajuodžiuose (Anykščių r.). Nuo 5 metų piemenavo, nuo 13 metų tarnavo pusberniu, nuo 15 metų mokėsi kalvystės amato Kupiškyje. Sugrįžęs gyventi į Kupiškį, Skapiškio gatvėje nusipirko grytelę, pasistatė kalvę ir pradėjo verstis kalvystės amatu. 1896 m. vedė Barborą Janulionytę iš Byčių. Apie 1885 m. susipažino su knygnešiais (Kazokaite-Brukniene, Justinu ir Jokūbu Kuliais) ir leisdavo jiems savo namuose slėpti lietuviškus spaudinius, o 1895 m. ir pats tapo knygnešiu. Platino knygnešio iš Žemaitijos Juozo Matuzo į namus atvežtą spaudą, o netrukus ir pats ėmė važinėti pas J. Matuzą į Sandrausiskės dvarą prie Šiluvos ir iš ten vežti knygas. Vėliau Kazys Burokas pats vykdavo į Tilžę ir vežė jau dideliais kiekiais (už 1000–1500 rb.). Per metus iš Tilžės atveždavo po 2–3 vežimus. Atsivežtą literatūrą (maldaknyges, elementorius, kalendorius, laikraščius) išplatindavo Kupiškio ir aplinkinių miestelių škaplierininkai M. Songailienė, Majauskienė, Žalnieriūnienė, Petrulis ir kiti). Traukiniu knygų pasiūsdavo ir Peterburgo lietuviams. Spaudą slėpdavo Račiupėnuose – pas Povilą Krapavicką, Krasnavoje – pas Jokūbą Balį, Kupiškio kapinių koplyčioje ir kitur. Slėptuvės vietą dažnai keisdavo. Kratos pas K. Buroką būdavo dažnai, bet jokių įkalčių žandarai nerasdavo, neįkliuvo ir su per sieną vežamomis knygomis. Turėjo konspiratoriaus talentą, sėkmingai gabeno knygas kupiškėnams iki pat lietuviškos spaudos atgavimo (1904). Jis Kupiškio socialdemokratams buvo padaręs hektografą atsišaukimams spausdinti. Apie 1905 m. išsikėlė iš Kupiškio ir iki mirties gyveno Pyragiuose. Mirė 1934 04 04 Kupiškyje, palaidotas Kupiškio kapinėse. Ant jo kapo pastatytas akmeninis kryžius. 1997 m. knygnešio Kazio Buroko kapas įtrauktas į Kultūros vertybių registrą, 2000 m. paskelbtas kultūros paminklu, 2005 m. pripažinta valstybės saugoma vertybe.